

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001

Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83

E-mail: themis@minjust.gov.ua

http://www.minjust.gov.ua

Код ЄДРПОУ 00015622

**Органам державної влади за
списком**

№ _____
На № _____

*Щодо виконання рішення Європейського суду
з прав людини у справі «Дудка проти України»*

04 листопада 2018 року Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) було ухвалено остаточне рішення у справі «Дудка проти України» (заява № 55912/09).

У цій справі Європейський суд констатував порушення матеріального та процесуального аспектів статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з жорстоким поведінням працівників міліції із заявницею з метою отримання її зізнавальних показань та непроведенням органами влади ефективного розслідування такого поведіння, а також порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у поєднанні з підпунктом «с» пункту 3 статті 6 Конвенції у зв'язку з обмеженням права заявниці на доступ до захисника (*стислий виклад додається*).

Сума відшкодування, яку Україна має сплатити на виконання зазначеного рішення Європейського суду, становить 4 500 (чотири тисяч п'ятсот) євро.

Відповідно до пункту 1 статті 46 Конвенції та статті 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» рішення Європейського суду є обов'язковими для виконання.

Під виконанням рішення Європейського суду слід розуміти виплату відшкодування, а також вжиття державою додаткових заходів індивідуального характеру, спрямованих на усунення конкретного порушення, визначеного в рішенні Європейського суду, та заходів загального характеру, спрямованих на усунення підстави для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України у майбутньому.

За цими критеріями Комітет міністрів Ради Європи (далі – КМ РЄ) здійснює оцінку виконання державою рішень Європейського суду, виходячи з інформації, наданої державними органами щодо заходів, вжитих на виконання вказаних рішень. Відповідні положення закріплені у Правилах

339098

ВРСДЗ НАВС		UB
Вх. №	<u>320</u>	Міністерство юстиції України
" <u>25</u> "	<u>01</u>	2267/33-30-19/5.2.2 від 21.01.2019
кількість аркушів:		20 <u>19</u>
осн. док.	<u>3</u>	додаток <u>3</u>

17-40-45

Комітету міністрів Ради Європи щодо контролю за виконанням рішень Європейського суду та умов дружнього врегулювання (10 травня 2006 року).

Обсяг та суть заходів загального та індивідуального характеру, необхідних для виконання кожного конкретного рішення Європейського суду, безпосередньо залежать від характеру порушень, констатованих Європейським судом.

У цьому рішенні Європейський суд детально розписав жорстоке поводження із заявницею працівників Оржицького відділу міліції під час її затримання та з метою отримання її зізнавальних показань у вчиненні злочину.

Констатуючи порушення статті 3 Конвенції Європейський суд вказав, що "...походження тілесних ушкоджень [заявниці] ніколи не встановлювалося органами влади, незважаючи на повторювані скарги заявниці та її захисника на жорстоке поводження після її затримання та під час перебування під вартою у відділі міліції" (п. 74 рішення).

Європейський суд також зауважив, "що у матеріалах справи ніщо не вказує на наявність у заявниці будь-яких тілесних ушкоджень до її контакту з міліцією. Суд також зазначає, що у перші три дні після затримання заявниці не було проведено її медичне обстеження" (п. 76 рішення).

Щодо розслідування скарг заявниці на жорстоке поводження Європейський суд вказав, що прокурором розслідування здійснювалося у рамках дослідчих перевірок, які зрештою закінчилися постановою про відмову у порушенні кримінальної справи. У проведеній прокурором перевірці була низка недоліків, які підірвали достовірність висновків прокурора. Твердження заявниці про жорстоке поводження також було відхилене судами при розгляді ними кримінальної справи заявниці по суті. Замість цього вони посилалися на показання працівників міліції, у тому числі стверджуваних винуватців, та результати судово-медичних обстежень заявниці, проведених через вісім та десять днів після стверджуваного жорстокого поводження. Суд першої інстанції не здійснив оцінки інших відповідних аргументів заявниці, у тому числі щодо об'єктивності двох понятих, на показання яких також посилалися суди, відхиляючи скаргу заявниці (пп. 82 – 86 рішення).

Проблема жорстокого поводження працівників правосховонних органів та непроведення розслідування скарг осіб на таке поводження є системною в Україні, на що Рада Європи неодноразово звертала увагу державних органів України. Станом на цей час питання перебуває під посиленним наглядом КМ РЄ, який очікує від Уряду України детальну інформацію про проведення ефективного розслідування кожної такої окремої справи.

З огляду на це та з метою забезпечення виконання цього рішення Європейського суду, а також недопущення аналогічних порушень у майбутньому прошу:

- забезпечення недопущення жорстокого поводження працівників поліції з особами під час затримання та тримання під вартою;

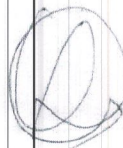
- не допускати проведення допитів осіб на ранніх етапах провадження із порушенням положень національного законодавства, Конвенції та практики Європейського суду, які передбачають право особи захищати себе особисто або використовувати юридичну допомогу захисника;
- довести висновки Європейського суду у цій справі до відома працівників органів внутрішніх справ для врахування в роботі;
- Національній академії внутрішніх справ – включити висновки Європейського суду у цій справі до програм професійного навчання та підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів.

Окремо повідомляємо, що найближчим часом автентичний переклад вказаного рішення буде надруковано у збірнику нормативно-правових актів «Офіційний вісник України» та розміщено на сайті Міністерства юстиції України (www.minjust.gov.ua).

З метою забезпечення належного звітування держави перед КМ РС просимо повідомити про результати розгляду цього листа до 25 лютого 2019 року.

Додаток: стислий виклад рішення у справі «Дудка проти України» на 2 арк. з 1 прим.

**В. о. Уповноваженого у справах
Європейського суду з прав людини**

Ольга ДАВИДЧУК

СПИСОК

СЄВ

Міністерство внутрішніх справ України
вул. Академіка Богомольця, 10, м. Київ, 01601

СЄВ

Національна поліція України
вул. Академіка Богомольця, 10, м. Київ, 01601

Головне управління Національної поліції України у Полтавській області
вул. Пушкіна, 83, м. Полтава, 36000

Оржицьке відділення поліції ГУНП в Полтавській області
вул. Незалежності, 14, смт Оржиця, Оржицький р-н, Полтавська обл., 37700

✓

Національна академія внутрішніх справ
пл. Солом'янська, 1, м. Київ - ДСП, 03035

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ДУДКА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF DUDKA v. UKRAINE)
(Заява № 55912/09)

Стислий виклад рішення від 04 грудня 2018 року

14 листопада 2004 року працівники міліції затримали заявницю у зв'язку з підозрою у вчиненні злочину. Згідно з твердженнями заявниці в Оржицькому відділі міліції вона зазнала жорстокого поводження працівників міліції та психологічного тиску з метою отримання від неї зізнавальних показань. Перебуваючи під вартою у відділі міліції, заявниця написала «явку з повинною», в якій зізналася у скоєнні злочину у складі групи осіб. Після цього заявниця була допитана як підозрювана за відсутності захисника.

16 листопада 2004 року мати заявниці підписала договір про надання заявниці правової допомоги захисником, який неодноразово намагався побачитися із заявницею, проте з різних причин чергові працівники міліції відмовляли йому у доступі, у зв'язку з чим він декілька разів скаржився до прокуратури Оржицького району.

15 вересня 2005 року Чорнухинський районний суд Полтавської області, незважаючи на твердження заявниці, що її зізнавальні показання були отримані працівниками міліції у результаті жорстокого поводження та за відсутності захисника, визнав заявницю винною у вчиненні злочину та обрав їй покарання у виді позбавлення волі на строк п'ять років.

15 березня 2006 року Апеляційний суд Полтавської області скасував вирок та направив справу на новий розгляд. Апеляційний суд звернув увагу на вибірковий підхід районного суду при оцінці доказів у справі, у тому числі доказів щодо стверджуваного жорстокого поводження та порушення прав заявниці на захист.

Після повторного розгляду справи районним та апеляційним судами Верховний Суд України залишив без змін вирок районного суду. Верховний Суд України зазначив, що вина заявниці була доведена її власними показаннями, а скарга заявниці на жорстоке поводження з нею працівників міліції була ретельно перевірена судами та законно відхилена у зв'язку з необґрунтованістю.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниця скаржилася за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження з нею працівників міліції з метою отримання від неї зізнавальних показань, а також не проведення органами влади ефективного розслідування такого поводження. Крім того, заявниця скаржилася за пунктом 1 та підпунктом «с» пункту 3 статті 6 Конвенції на використання для її засудження отриманих під тиском зізнавальних показань за відсутності захисника.

Європейський суд констатував порушення як матеріального, так і процесуального аспектів статті 3 Конвенції, дійшовши висновку, що тілесні ушкодження були завдані заявниці під час тримання її під вартою у міліції. Крім того, Європейський суд зазначив, що розслідування органів влади, проведене у зв'язку зі скаргами заявниці на жорстоке поводження, не було ретельним та не відповідало вимогам статті 3 Конвенції.

Розглянувши скарги заявниці за пунктом 1 та підпунктом «с» пункту 3 статті 6 Конвенції, Європейський суд дійшов висновку, що право заявниці на захист у цій справі було обмежено та констатував порушення цього положення Конвенції. Зокрема, Європейський суд вказав, що докази, зібрані у порушення права заявниці на захист, становили невід'ємну частину доказової бази, на якій ґрунтувався вирок. Після надання заявниці доступу до захисника вона відмовилася від своїх зізнавальних показань та виступила проти їхнього використання у якості доказів під час судового розгляду, стверджуючи, що вони були отримані під тиском та з порушенням її права на захист. Проте національні суди відхилили аргументи заявниці, не довівши переконливим чином,

чому її твердження були необґрунтованими. Аналогічно Верховний Суд України лише формально розглянув скарги заявниці.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що було порушено матеріальний та процесуальний аспекти статті 3 Конвенції;
3. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 та підпункт «с» пункту 3 статті 6 Конвенції;
4. *Постановляє*, що
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці 4 500 (чотири тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди, які мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. *Постановляє*, що встановлення порушення підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції само по собі становить справедливую сатисфакцію будь-якої моральної шкоди, якої зазнала заявниця;
6. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.»